

MÁNYOKI ENDRE

Szemközt a pusztulással...

A CULTER-SZURDOK MÉLYÉN

Nem hiszek már a mondatokban. Nincsen mögöttük senki. Csak mint a kő mögött az elhajító. Súlyos kicsi kövek röpülnek, s meg-meghorzsolják az élet fölszínét.

Eljátszanak a kacsázók a kővel. Az ügyesebbje szépen fut neki, lendületes terpesz, domborítás: hadd pattogjon a kavics, minél messzebbre tőle. A másiké rögvést a vízbe csobban, seabj, telik az időből a finomításra. Hiszen csak játék. Hiszen úgysem marad utánuk más nyom, mint egy-két buborék. Sokan lettek a kacsázók; fortyogni látszik a tótükör.

Mások messzebbre néznek. Nagyobb köveket válogatnak, s alájuk ebből-abból, ruganyos érdekből, megfeszült indulatból gépet szerkesztenek. Grandióz sziklaágyút, skizofrén vetőgépet, amely nem vet, csak elvet. Ez már korántsem játék. Ez már küzdelem. Roggyant szavakkal, megroppant mondatokkal, amiket hórúkkolva a kivetőkösárba pakolnak. Ezek itt, a sziklaképu küzdők, nem szeretik a játékosokat sem: egy-egy koloncot, idejük engedvén, közbük is hajtanának. De *mille sajna*, szórakozásra nincs idő, s a muníciót sem érdemes csip-csup-csapatra pazarolni.

Mint Ambrose Bierce novellájában a Culter-szurdoki tüzérek, nagy hősnek tudják magukat. Pattintott arcélükről patazkik a kőpor, ahogy pakolnak s lőnek, pakolnak s lőnek szakadatlan. Lövik a *másik* fészket, odaát. Van-e közöttük akár csak egy is, egyetlenegy, mint ott, abban az ambróziás pokolban, aki sejtí (és föl-fölzokog, sejtívén), hogy minden találat az ő tanyáját sújtja, odalent-odaát, és hogy ama fészkek romjai alatt az ő családja fekszik, betemetve?

Sokan lettek a kődobálók, túlságosan sokan. Csoda-e hát, ha nem hiszek már a mondatokban? Hinni én már csak a mondóknak hiszek. Akik ott állnak, testközelen, a szavaik mögött, s akik mögött megszenvedett, megszentelt élet áll. Azoknak hihetek csak, akik a kavicsokat *gyűjtik, a sziklát görgetik*.

Akik az idő csiszolta kövecskéket zsebre dugják, hogy otthon eltűnjödjenek: mi minden elfér egy ekkorka *részben*. Akik csillámot vetnek a kavicsra, s csodálkoznak a színeken. Akik kőbefőtöttet főznek a jövőnek.

S azoknak is, akik sziklával élnek-halnak. Akik sziklákat hengergetnek. Nem holmi modern(?) Sziszifuszként, hanem csak úgy: a síkon. Akik tolják, taszigálják a maguk kőlabdakoloncát, horzolt kezekkel, zúzott vállal, s korántsem, hogy gázoljanak vele, de még azért sem, hogy elvigyék *valahova*. Hanem hogy tudják: élnek. Hogy ebben a semmirevalóságban megtapasztalják a testük és a lelkük minden porcikáját.

Bennük hiszek. Ülök a Culter-szurdok mélyén, megkövezeve, és hiszek: a fölöslegesben.